

Ewa Orłowska

Uczenie się poprzez nauczanie – LdL

Lernen durch Lehren

Wskazówki do pracy metodą LdL

Część 2

Część 2

Pierwszy i drugi rok nauki metodą LdL

Praktyczne wskazówki do pracy metodą LdL przygotowano na podstawie materiałów Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt autorstwa Jean-Pol Martina, twórcy metody LdL.

1. Grupa

Grupa uczniów pracujących metodą LdL nie powinna liczyć więcej niż 20 osób. Uczniów należy posadzić w kręgu, aby dobrze się słyszeli i widzieli. W grupie bardzo istotna jest samodyscyplina i współpraca. Nauczyciel od samego początku pracy metodą LdL powinien szczególnie dbać o odpowiednie skupienie i ducha współpracy.

2. Wprowadzenie nowego tekstu w pierwszym i drugim roku nauki

2.1. Przygotowanie

Praca przebiega w trzech etapach: wprowadzenie nowego słownictwa, czytanie tekstu i zadawanie pytań kontrolnych. Rekomenduje się pracę w grupach trzyosobowych, do których uczniowie dobierają się według swojego uznania.

Podział materiału

Każda z grup dostaje jeden fragment tekstu. Fragmenty powinny cechować podobny stopień trudności i zbliżona objętość. Na początku, kiedy uczniowie nie są jeszcze biegli w sztuce prezentacji, zaleca się podział tekstu na krótsze fragmenty, Jean-Pol Martin zaczyna na przykład od fragmentów liczących około 40 słów.

Czas na przygotowanie

Uczniowie dostają 20 minut na przygotowanie prezentacji tekstu. W tym czasie każda grupa opracowuje swój fragment. W ten sposób po 20 minutach wszystkie części tekstu są gotowe do prezentacji.

Przygotowanie prezentacji tekstu w grupie

Prezentacja tekstu odbywa się w trzech fazach: wprowadzenie nowego słownictwa, głośne przeczytanie tekstu oraz przygotowanie pytań kontrolnych. Każde z tych trzech zadań zostaje przydzielone innej osobie z małej grupy. Zaleca się dbanie o zmiany składu grup trzysobowych, aby w określonym czasie każdy uczeń był odpowiedzialny za przygotowanie innej fazy pracy nad tekstem.

Przygotowanie wprowadzenia nowego słownictwa

Każdy z uczniów pracujących nad nowym słownictwem dostaje folię i pisak.

Po przeczytaniu przydzielonego fragmentu tekstu wypisuje nieznanne słowa. Pracuje ze słowniczkiem z podręcznika i opracowuje wyjaśnienie tych słów w języku obcym (np. na lekcji języka francuskiego tłumaczy nowe słowa po francusku).

Jean-Pol Martin zwraca uwagę, aby nie obawiać się, że uczniowie będą przepisywać definicje, gdyż w praktyce bardzo rzadko przejmują gotowe objaśnienia, znacznie częściej przygotowują własne.

W kolejnych godzinach prowadzonych metodą LdL uczniowie wypisują coraz mniej słów jako nieznanne. Dzieje się tak dlatego, że szybciej rozumieją słowa z kontekstu oraz coraz częściej objaśnień pojawia się spontanicznie, w innych momentach lekcji, w wyniku czego na nowe słowa przeznacza się dość mało czasu.

Na koniec przygotowań do prezentacji nauczyciel pomaga uczniom z poszczególnych grup w przeczytaniu i prawidłowym kilkakrotnym powtórzeniu nowych słów.

Przygotowanie głośnego czytania tekstu

Podczas przygotowywania się do odczytania tekstu uczniowie proszą nauczyciela

o pomoc w opanowaniu prawidłowej wymowy. Wyjaśnia się także ogólne znaczenie danego fragmentu, aby można było właściwie interpretować go w czasie głośnego czytania. Uczeń jest proszony o kilkakrotne przeczytanie sobie półgłosem swojego fragmentu. Ostatecznym celem jest swobodne czytanie ze zrozumieniem – uczeń w trakcie głośnego czytania powinien kilka razy oderwać wzrok od kartki i nawiązać kontakt wzrokowy ze słuchającymi.

Przygotowanie pytań sprawdzających

Trzeci uczeń przygotowuje pytania, dzięki którym będzie można sprawdzić rozumienie trudniejszych elementów tekstu. Nauczyciel uczy ucznia na konieczność wybrania trudniejszych elementów oraz w razie potrzeby pomaga mu w formułowaniu pytań. W miarę stosowania metody LdL uczniowie nabierają biegłości w tym obszarze i stają się coraz bardziej samodzielni oraz kreatywni.

2.2. Prezentacja na forum

Po upływie 20 minut przeznaczonych na przygotowania rozpoczyna się faza prezentacji na forum klasy. Grupy prezentują kolejno swoje fragmenty. Oczywiście nauczyciel może przerwać prezentację w dowolnym momencie w celu dodania jakiegoś ćwiczenia, komentarza gramatycznego lub podsumowania, po czym prosi o kolejne prezentacje.

Przebieg prezentacji

Uczeń wprowadzający nowe słownictwo stara się mówić swobodnie, korzystając z notatek, jakie zrobił wcześniej na folii. Może też posłużyć się tablicą czy innymi dodatkowymi foliami. Po podaniu znaczenia kolejnego słowa upewnia się, czy zostało właściwie zrozumiane, zadając kontrolne pytanie. Kiedy pierwszy uczeń prezentuje słownictwo, jego dwaj koledzy z grupy powinni pozostawać „w tle”, tak aby nie przeszkadzać słuchaczom. Zachowanie odpowiedniej koncentracji jest bardzo istotne!

Po wprowadzeniu nowego słownictwa głos zabiera „lektor”, tj. uczeń, którego zadaniem jest odczytanie tekstu. Na początek prosi wszystkich o zamknięcie podręczników, stosuje odpowiedni zwrot w języku obcym, w jakim przebiega lekcja. Podczas czytania upewnia się, czy tekst jest zrozumiały, zerkając od czasu do czasu na słuchających, w miarę potrzeby może ewentualnie powtórzyć niezrozumiały fragment.

Na końcu następuje faza zadawania pytań. Uczeń prowadzący tak prowadzi dialog ze słuchaczami, aby otrzymać możliwie najbardziej precyzyjne odpowiedzi.

Po prezentacji uczniowie notują nowe słowa, a pracą kierują osoby odpowiedzialne za dany fragment tekstu. Ostatecznie omawiany fragment jest kilka razy odczytany na głos na forum klasy. Podczas prezentowania nauczyciel dba o to, aby informacje były przekazywane w zrozumiały sposób.

2.3. Kilka wskazówek:

- uczniowie grupy prezentującej powinni stać w taki sposób, aby nie przeszkadzać sobie wzajemnie i nie utrudniać prezentacji;
- uczniowie powinni mówić odpowiednio głośno i wyraźnie – w fazie wstępnej pracy z LdL oznacza to częste prośby nauczyciela o ponowne powtórzenie;
- wypowiedzi prowadzących powinny klarownie przekazywać treści – w fazie wstępnej pracy z LdL oznacza to częste prośby nauczyciela o doprecyzowanie;
- po prezentacji przeprowadzonej przez uczniów nauczyciel precyzuje nową wiedzę i nadaje jej strukturę poprzez krótkie podsumowanie.

3. Wprowadzenie nowego tekstu w trzecim i czwartym roku nauczania

W pierwszych latach nauki uczniowie dość sztywno trzymają się schematu prezentacji. W kolejnych latach doskonałą strategię prezentowania i potrafią coraz więcej, więc w praktyce stają się one bardzo zróżnicowane. Zwiększa się objętość fragmentów przydzielanych grupie do prezentacji. Ostatecznie nawet dwóch uczniów jest w stanie

przedstawić cały tekst. Dla nauczyciela oznacza to konieczność przydzielania tekstów z wyprzedzeniem trzech, czterech lekcji. Jednak zawsze klasa otrzymuje tylko 20 minut na przygotowanie prezentacji. Wszystkie wątpliwości omawia się w grupach. Nauczyciel pomaga zrozumieć treść, jeśli jest taka potrzeba. Pozostałe przygotowanie uczniów prowadzących odbywają się poza salą lekcyjną. Dla uczniów nie jest to jednak nadmiernie obciążające, gdyż jedna konkretna osoba musi zmierzyć się z zadaniem prezentowania średnio raz na sześć tygodni.

W przypadku długich tekstów nauczyciel informuje równocześnie wszystkie grupy, którą część tekstu będą przygotowywać. Może więc się zdarzyć, że pomiędzy pierwszą a ostatnią prezentacją danego tekstu upłynie 6 tygodni.

4. Wprowadzenie przez uczniów zagadnienia gramatycznego

Prezentacja tekstów jest dla uczniów stosunkowo prosta. Zwykle trudniejsze okazuje się wprowadzenie zagadnień gramatycznych. Uczniowie na ogół chętnie podejmują się tego zadania, na nauczycielu spoczywa obowiązek uporządkowania i doprecyzowania przekazywanych treści.

Organizacyjnie proces jest dość podobny do pracy z tekstem. Rekomenduje się jednak pracę w dwójkach (a nie w trójkach, jak wcześniej). Jean-Pol Martin zauważył, że skomplikowane rzeczy łatwiej tłumaczy się we dwoje niż przy zaangażowaniu jeszcze trzeciej osoby. W przypadku gramatyki jeden uczeń może zająć się zdaniem przykładowym i ewentualnie ćwiczeniami, drugi natomiast – procesem opracowania reguł na podstawie przykładów oraz podsumowaniem.

Jean-Pol Martin zaczyna prezentację gramatyki metodą LdL pod koniec drugiego roku nauki (często na życzenie uczniów). Po prezentacji uczniowskiej niezbędne jest doprecyzowanie i odpowiednie ustrukturalizowanie nowej wiedzy przez nauczyciela. Sceptycy mogliby poddać w wątpliwość sensowność stosowania LdL na lekcjach dotyczących gramatyki, skoro sam twórca metody i tak uznaje, że niezbędne jest podsumowanie przez nauczyciela. Jean-Pol Martin podkreśla jednak, że LdL na lekcjach gramatyki ma sens, bo jest zadaniem pełnym wyzwania. To powoduje,

że uczniowie są mocno zaangażowani i rośnie ich motywacja. Z punktu widzenia rozwoju umiejętności językowych korzystne jest z pewnością to, że na forum grupy mówi się przez dłuższy czas w obcym języku i stosuje bardziej złożone struktury. Można, co prawda, spodziewać się, że słuchacze nie wszystko zrozumieją i nie będą mieli pełnej jasności po pierwszym kontakcie z materiałem. Ważne jest jednak, że ich uwaga jest cały czas skupiona, bardziej niż podczas wykładu nauczyciela, bo w związku ze zmianami „aktorów” prowadzących prezentacje pojawia się ciekawość. Uczniowie z klas LdL mówią także, że ich koledzy bardziej upraszczają zagadnienia niż nauczyciel i dlatego ich objaśnienia są dla nich łatwiejsze do zrozumienia. Uważają więc, że trudne fragmenty uczniowie tłumaczą lepiej niż nauczyciel.

Na koniec nauczyciel podsumowuje, porządkuje i strukturalizuje wiedzę, w wyniku czego znikają wątpliwości. Jeśli zdaniem nauczyciela konkretne zagadnienie jest dla ucznia za trudne do zaprezentowania, może je sam objaśnić.

5. Wprowadzenie przez uczniów zagadnień kulturoznawczych

W dwóch ostatnich latach nauki języka francuskiego Jean-Pol Martin prowadzi równolegle do zajęć z podręcznika zajęcia dotyczące historii i geografii Francji. Materiał wyjściowy stanowią dla niego podręczniki do nauki tych przedmiotów w niższych klasach szkół francuskich, napisane dość prostym językiem.

Materiał dzieli się na regiony i epoki, po czym rozdaje uczniom jako tematy referatów.

Referaty

Każda dwuosobowa grupa prowadzi krótki wykład, w czasie którego najważniejsza jest wizualizacja z wykorzystaniem różnego rodzaju map, tabel i innych materiałów. Obowiązuje najistotniejsza tu zasada, że przekazywane informacje i refleksje nie są przez uczniów odczytywane, lecz referent musi je zapamiętać i przekazać całemu gremium własnymi słowami. Prowadzący przy tym stale upewniają się, czy są rozumiani przez słuchaczy.

W krótkim referacie uczniowie muszą trzymać się zasady, w myśl której nie można poruszyć więcej niż 10 punktów (myśli) oraz że całość wykładu nie może trwać dłużej niż 10 minut.

Przed lekcją uczniowie oddają referaty nauczycielowi, aby mógł je powielić dla wszystkich. Tekst nie jest jednolity, lecz zawiera luki, w których brakuje najważniejszych pojęć z danej lekcji. Brakujące słowa podane są u dołu, każdy może przyporządkować je do odpowiednich luk.

Uzupełnienie tekstu z lukami to ostatnia faza lekcji. Zanim tekst zostanie rozdany, prowadzący mogą poprosić kolegów z klasy o streszczenie tego, co zostało powiedziane dotychczas.

Po wypełnieniu tekstu z lukami i jego omówieniu uczniowie zabierają arkusz z tekstem do domu. Następnie wszystkie teksty są zbierane i wkładane do segregatora, który zawiera najważniejsze daty i wydarzenia z francuskiej historii oraz opisy najważniejszych regionów Francji.

6. Podsumowanie

W miarę doświadczenia z powodzeniem można stosować LdL nawet w klasach 30-osobowych. Z rozpoczęciem pracy metodą LdL nie należy zwlekać, Jean-Pol Martin stosuje ją od pierwszej lekcji! Rekomenduje się także, aby uczniowie zakupili do podręczników płyty CD (kasety). Mogą je wykorzystać w domu do nauki wymowy, przygotowując się do prowadzenia lekcji. Nawet jeśli podczas prezentacji zdarzają się jeszcze błędy, to są nieliczne i nauczyciel może je łatwo skorygować w klasie.

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI